

Un reconto de bens da Catedral de Ourense escrito en galego no ano 1493

An inventory of the Ourense cathedral goods written in Galician in 1493

Raquel Rodríguez Parada¹

¹ IES do Castro, España

Recibido: 20/Octubre/2021; Aceptado: 29/Xullo/2023

Resumo

Neste estudo ofrécese a edición interpretativa dun documento medieval parcialmente inédito escrito en galego, un reconto de bens da Catedral de Ourense, datado no ano 1493 e custodiado no arquivo da dita catedral. Ademais, cotéxase o texto cos fragmentos transcritos por [Castro e Martínez Sueiro \(1923: 458-461\)](#), publicados pola Comisión Provincial de Monumentos Históricos y Artísticos de Orense baixo o título *Documentos del Archivo de la Catedral de Orense*. Acompáñase a lectura dunha introdución na cal se aborda a descrición e estudo do documento e se achegan dous índices, un toponímico e outro antroponímico.

Palabras chave: edición de textos medievais; galego baixomedieval; prosa notarial galega; antroponimia medieval; toponimia medieval.

Abstract

This study offers a interpretative edition of a partly unpublished medieval document written in Galician, an inventory of the Ourense cathedral goods, dated from 1493 and kept in the cathedral archive. Furthermore, the text will be compared to the excerpts transcribed by Castro & Martínez Sueiro (1923: 458-461), published by the Provincial Commission on the Historical and Artistic monuments of Ourense and entitled *Documentos del Archivo de la Catedral de Orense*. The introduction provided shows the document description and analysis and presents two indices: a place index and a name index.

Keywords: editing of medieval texts; late medieval Galician; Galician notarial prose; medieval anthroponymy; medieval toponymy.

No Arquivo da Catedral de Ourense (ACOu) custódíase o documento que se ofrece neste artigo, datado no século xv. Trátase dun inventario da dita catedral do cal Castro e Martínez Sueiro (1923: 458-461) transcribiron algúns fragmentos, pertencentes ao verso do folio 127, recto e verso do 128 e recto do 129, co encabezamento “Año 1493. Recuento de alhajas y reliquias de la Catedral”, que foron publicados co título *Documentos del Archivo de la Catedral de Orense* pola Comisión de Provincial de Monumentos Históricos y Artísticos de Orense.

Ao final da transcripción, os autores recolleron a seguinte información “[o documento] contiene un largo inventario de ropas, misales, epistolarios, pontificales y libros de coro, pintados algunos de ellos y ‘Un misal que foi de sant cloyo, está en monterrey en casa de moldeyro’” (Castro e Martínez Sueiro 1923: 461). Foi precisamente esta indicación sobre a riqueza léxica a que nos levou á procura do documento e á súa lectura, que ofrecemos neste artigo precedida por unhas consideracións xerais, que achegan a descrición e estudo do texto, seguida dun aparato crítico de variantes existentes entre a transcripción parcial publicada no ano 1923 e a nosa proposta, os índices onomásticos, antroponímico e toponímico e, finalmente, logo da bibliografía, a reprodución fotográfica do documento.

O texto, que se edita de maneira íntegra, resulta de grande interese polo feito de dar a coñecer un documento parcialmente inédito, e neste caso increméntase pola súa achega histórica, que pon de relevancia a suntuosidade da Catedral de Ourense a finais do século xv, e pola súa riqueza léxica ao tratarse dun relato de bens.

A propia tipoloxía textual, caracterizada polo inventariado de obxectos, ofrécenos voces relacionadas co ámbito cotián ([*calca*], *capa*, *lenço*, *manto*, *pano*, *sábãa* etc.), pero ao proceder dun centro catedralicio é moito máis interesante a presenza de termos vencellados ás técnicas e tecidos utilizados para a elaboración da indumentaria eclesiástica, que superaban en riqueza os materiais cos que se elaboraba a vestimenta da poboación civil e nalgúns casos ofrecen primeiras documentacións (*bocalán* ‘bocarán’, [*borla*], *brocado*, *canbrays* ‘cambraia’, *chamalote* ‘camelote’, *olanda* ‘holanda’, *terçianel* ‘terzanela’ etc.). Precisamente as voces do enxoval contidas no documento foron estudadas polo miúdo na tese *O léxico do enxoval (ss. XIII-XVI). Contribución ao estudo semántico dos tecidos, vestiario e complementos na prosa documental galega* (Rodríguez Parada 2019).

1. CONSIDERACIÓNS XERAIS

O documento orixinal, escrito en papel en letra precortesá (Millares Carlo 1988 [1929]: 224-225) ou gótica galega con influencias cortesás (Lucas Álvarez 1950: 68 e Lucas Álvarez 1991: 460), está inserido no libro 8º (I) do notario ourensán Xoán de Ramuín coa referencia *ACO, Minutarios notariais, Xoán de Ramuín, libro 8º (I)*. Cómpre lembrar que era habitual entre os notarios desta época rexistrar en libros de notas o contido dos documentos que pasaban polas súas mans para que, no caso de teren que sacar unha copia no futuro, quedase constancia das escrituras que autorizaban. Deste notario recóllense trece libros no Arquivo da Catedral de Ourense; cinco deles, do dous ao seis, foron estudados por Losada Meléndez (2015), e outros dous levan o número 8, motivo polo que empregamos a numeración romana (I vs. II) para diferenciarlos.

O libro 8º (I) está formado por un conxunto doutros seis libros de diferentes tamaños cosidos entre si, agás o que aparece en cuarto lugar, que actualmente está descochado, pero debeu estar unido cos outros á capa. Este leva, á súa vez, unha capa de pergameo que contén un documento notarial escrito na súa cara interna. As súas dimensións son 31,8 x 23,5 cm e nel recóllese o inventario que editamos.

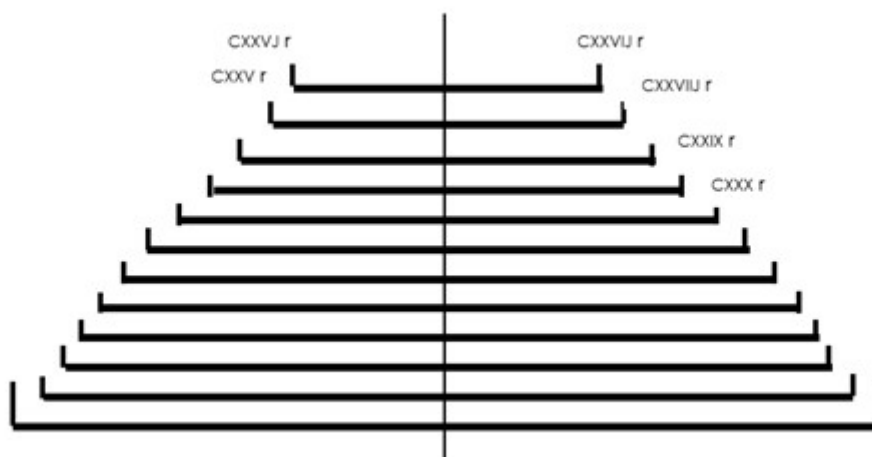
O manuscrito deste texto está constituído por un conxunto de doce folios cosidos con fío branco dobrado, cunhas dimensións de 31,5 x 22 cm. Están escritos a unha única columna e con

dobre numeración: no recto, no ángulo superior dereito, lense os números romanos do CXXV ao CXXX e, no ángulo superior central, figuran os números romanos do XVIIJ ao XXII. O seu estado de conservación é bo e o soporte acolle varias liñas escritas con anterioridade, que foron riscadas.

O documento editado recóllese en 6 folios e cinco deles forman parte dun ternión, agrupado nun fascículo e cosido na parte central aos 9 bifolios que constitúen ese caderno dentro do libro 8º (I). O folio CXXX (recto e verso) está escrito nun lado dun bifolio.

O esquema fascicular que presenta o libro 8º (I) é o seguinte:

Imaxe 1. Esquema fascicular do libro 8º (I) de Xoán de Ramuín.

2. CRITERIOS DE EDICIÓN

O obxectivo desta transcripción interpretativa é ofrecer unha versión do documento que sexa respectuosa co texto orixinal pero, á súa vez, que o faga intelixible para calquera lector que queira achegarse a el. Con base nestes principios, recóllese a continuación os criterios de transcripción seguidos que son, fundamentalmente, os propostos nas “Normas para a edición de textos medievais galegos” (Lorenzo 1988: 76-85), que se complementan coas observacións contidas no artigo “Edición de documentos medievais: problemas que presentan algunhas abreviaturas” (Lorenzo 2004: [449]-458).

2.1. Disposición do texto

Para facilitar a lectura ofrécese o documento dividido en parágrafos. O cambio de liña indícanse cunha barra recta | e márcase a numeración cada cinco liñas co número en superíndice. Cando no manuscrito unha palabra está escrita entre dúas liñas, mantense a barra recta unida ás dúas partes que constitúen a palabra e non se numeran esas liñas (cár|denas, liñas 20-21, [folio CXXV v]) coa finalidade de mostrar a disposición orixinal no manuscrito. Ao tratarse dun texto escrito en varios folios, o paso dun a outro sinálase con dúas barras rectas ||.

Na marxe dereita da edición do texto reproducécese a numeración que aparece no folio, con indicación do recto (r) e do verso (v).

Finalmente, os aditamentos fóra da caixa da escritura aparecen recollidos mediante nota ao pé.

2.2. Introducción e supresión de caracteres ou palabras

De ser preciso restituír algunha letra ou forma, márcase encadrándoa entre corchetes [ ] (*conté[n]* l. 22, f. CXXVII [r], *foron / da dita cruz que [son] quatro...* ls. 37-38, f. CXXVIII [r]) e explícase en nota a intervención realizada.

Cando cómpre suprimir algunha letra ou palabra repetidas por erro no manuscrito, utilízanse as parénteses ( ) para marcalo e non se eliminan na edición: *tódoslos (los)* (l. 8, f. CXXV [r]), *con seus rramales que ten (que ten)* (l. 19, f. CXXVIII [r]) etc.

2.3. Separación e unión de palabras

Modernízase a unión e a separación das palabras seguindo os criterios actuais e, así mesmo, fanse as contraccións habituais entre as preposicións e outros elementos da oración que determina a norma moderna: *dela* (l. 18, f. CXXX [r]), *tódaslas* (l. 5, f. CXXVII [r]), *perlo* (l. 22, f. CXXV [r]) etc. Con todo, cando hoxe na escrita non se fai a elisión da vogal *e* da preposición *de* sinálase cun apóstrofo ('): *d'altar* (l. 36, f. CXXVI [r]), *d'estano* (l. 33, [f. CXXV v]; l. 17, f. CXXVIII [r]), *d'Ouréns* (l. 2, 6, 7, 12, f. CXXV [r]; l. 7, [f. CXXIX v], l. 3, f. CXXX [r]) etc.

No tocante aos topónimos, cando están formados por dous ou máis elementos, sepáranse os ditos elementos (Lorenzo 2019: 41): *Canpo Rramjro* (l. 17, f. CXXV [r]), *Fonte Arcada [da] Rraneia de Fóra* (ls. 31-32, [f. CXXVIII v]), *Monte Rrey* (l. 12, f. CXXVI [r]) etc. Tamén se mantén a separación cando o substantivo está precedido por un determinante: *O Brieiro* (l. 18, f. CXXX [r]) e *As Seyxas* (l. 16, f. CXXV [r]).

2.4. Puntuación e uso de maiúsculas e minúsculas

Para a puntuación séguese o criterio moderno. Dado que no documento abundan as construcións sintácticas longas e as enumeracións, nalgúns casos a puntuación resultou dificultosa, con todo intentouse facilitar a lectura do texto e botouse man do punto e coma (;) e tamén do punto (.) para dividir as construcións máis longas.

O uso das maiúsculas faise seguindo a regras do galego moderno, fundamentalmente despois de punto e nos nomes propios de persoa e lugar.

2.5. Acentuación

No que respecta á acentuación séguese as normas modernas (NOMIG 2012 [1982]: 23-30), pero acentuamos formas como *Loýs* (l. 11, [f. CXXIX v] e l. 19, [f. CXXX v]), *outrosý* (l. 9, 14, f. CXXV [r] e l. 6, f. CXXX [r]), *Rroy* (l. 12, [f. CXXIX v] e l. 12, [f. CXXX v]), *rrouj* (l. 26, f. CXXVIII [r]), *mjtaras* (l. 31, f. CXXVIII [r]). Os acentos diacríticos actuais incorporáronse cando cumpren a mesma función no manuscrito: *á* (l. 2, f. CXXV [r] e l. 29, [f. CXXVI v]), *fóra* (l. 30, f. CXXVI [r]), *máys* (l. 21, f. CXXV [r]) etc), *óssos* (l. 29, 32, 36, [f. CXXIX v]) e *pé* (l. 21, 23, 25, 37, [f. CXXVII v] etc.). Porén, prescínlese deles naqueles casos en que a escrita utiliza outros recursos, como na P3 do presente de indicativo do verbo *ser*, que no texto aparece como *he* (l. 1, f. CXXV [r], etc.).

2.6. Grafías

Consérvanse as grafías *i*, *j* e *y* tal como aparecen no orixinal, independentemente de teren valor vocálico ou consonántico: *nascimento* (l. 3, f. CXXV [r]), *gremjal* (l. 33, f. CXXV [r]), *espynaço*

(l. 30, [f. CXXIX v]) / *jgleia* (l. 2, f. CXXV [r]), *cornejaes* (l. 29, f. CXXVIII [r]), *ya* (l. 28, [f. CXXVII v]). O mesmo se fixo con *u* e *v*: *casula* (l. 4, [f. CXXV v] e l. 31, f. CXXX [r]), *vna* (l. 22, f. CXXV [r] etc.) / *estauan* (l. 9, [f. CXXV v]), *vida* (l. 26, f. CXXIX [r], l. 19, f. CXXX [r]). Tampouco se alteran as grafías *b* e *v* (*u*): *cobertora* (l. 31, [f. CXXV v] / *covertura* (l. 1, 10, f. CXXVII [r]).

Dentro desta postura conservadora tamén se inclúen na transcrición os casos das grafías dobres; rexístrase o *ff* en *alcatiffas* (l. 6, [f. CXXV v]), *ffaltan* (l. 27, f. CXXV [r]) etc. O *ss* mantense malia non representar sempre un fonema distinto: *mess* (l. 5, [f. CXXIX v], l. 1, f. CXXX [r]), *mjssa* (l. 22, f. CXXVII [r]). Precisamente, a semellanza que presentan ao longo do manuscrito as grafías *s* (*f*) e *f* é o motivo polo que se optou por ler na transcrición *ceneffas* por *cenessa(s)* e *çeneffa(s)* por *çenessas* nos seguintes casos: *ceneffas* (l. 27, f. CXXV [r], l. 24, f. CXXV [r]), *çeneffa* (l. 25, f. CXXV [r], l. 35, f. CXXV [r]), e, finalmente, *çeneffas* (l. 28, f. CXXV [r]).

O *R* alto transcríbese como *rr*, tanto en posición inicial como en interior de palabra: *rrico* (l. 4, 10, [f. CXXV v]), *darredor* (l. 19, [f. CXXVII v], etc. Mantéñense as grafías *l* e *ll*, sen reparar no seu valor fonolóxico: *colares* (l. 24, [f. CXXV v], l. 2, [f. CXXX v]), *collares* (l. 4, [f. CXXX v]). No manuscrito existen algúns exemplos da grafía latinizante *ll* en *mill* (l. 40, f. CXXV [r]) e, por analogía, tamén en *marfill* (l. 34, 36, [f. CXXIX v]). Para representar a nasal /*ɲ*/ o texto emprega fundamentalmente a grafía *ñ* (*cayxyña*, l. 28, [f. CXXVIII v]) e tamén *n* (*Bretana* (ls. 14-15, [CXXV v])). Conservamos ambas as dúas na transcrición.

As sibilantes *s*, *ss*, *z* e *ç* respéctanse tal e como aparecen no manuscrito: *así* (l. 7, f. CXXVII [r] e l. 21, CXXX [r]), *assý* (l. 4, f. CXXX [r]), *azebeche* (l. 11, [f. CXXVIII v]), *saçón* (l. 13, f. CXXV [r]). Con todo, non se diferencian os distintos tipos de ese (*s*, *f* e *ç*) na edición, que son transcritos como *s*.

A pretensión latinizante está detrás dalgúns usos gráficos que ofrece o manuscrito e que se respectan na transcrición. É caso do *s*-inicial e do *-p-* etimolóxico ante consoante: *scriptos* (l. 23, f. CXXV [r]) e *scripturas* (l. 39 [f. CXXIX v]); da grafía *th*: *Matheo* (l. 21, f. CXXIX [r]); *ch* en *choro* (l. 17, f. CXXV [r] e l. 22, [f. CXXIX v]); o uso de *qu*: *çinquo*, (l. 33, f. CXXVIII [r] e l. 5, [f. CXXIX v]), *branquas* (l. 40, f. CXXX [r]) e, finalmente, o *h* non etimolóxico presente en formas como *he* (l. 1, f. CXXV [r] etc.) e *ho* (l. 33, [f. CXXV v] etc.).

2.7. Signos de abreviación e abreviaturas

No que respecta ao uso das abreviaturas, desenvólvense na súa totalidade e márcanse en cursiva, incluso a conxunción *que*.

O sinal xeral de abreviación, con valor fonético, transcríbese como til de nasalidade cando houbo unha perda de *-n-* no paso do latín ao romance, pois indica que a vogal anterior está nasalizada (Lorenzo 2004: 453); nestes casos represéntase o til sobre a primeira vogal: *bõo* (l. 20, [f. CXXV v]), *ymajëes* (l. 31, [f. CXXVII v]), *maçãa* (l. 34, [f. CXXVII v]), *rraçõeyros* (l. 21, f. CXXV [r]), *sábãa* (l. 20, 21, [f. CXXV v]). Tamén se transcribe o til cando está situado sobre a consoante *n*: *copyña* (l. 9, 17, f. CXXX [r]) etc. Pola contra, cando aparece no texto e semella non ter valor fonético, é un mero trazo, non se recolle pero indícase en nota a súa presenza. Noutras ocasións, o sinal de abreviación equivale a unha consoante nasal en posición implosiva, por iso se repón o *n* ou *m* segundo conveña (Lorenzo 2004: 454): *enno* (l. 12, f. CXXV [r] etc.), *noveenta* (l. 4, f. CXXV [r]), *tempo* (l. 10, [f. CXXV v]) etc.

Entre as abreviaturas existentes no manuscrito cómpre destacar a abreviación de *er* (sinal sobreposto), que se emprega no manuscrito co valor de *r*, e ao ser tan recorrente suprimiuse esta información da nota ao pé: *señor* (l. 6, f. CXXV [r] etc.), *ornamentos* (l. 11, f. CXXV [r]), *azur* (l. 23, f. CXXV [r]), etc. No manuscrito a abreviatura que adopta a forma dun 9 equivale en posición

inicial a *con*: con *toca* (l. 10, [f. CXXV v]); en posición final aparece en superíndice e lese como *us*: *seus* (l. 21, [f. CXXVIJ v]), *canonicus cancellerius* (l. 14, [f. CXXIX v]).

A abreviatura do pronome posesivo feminino da P4 *nra* cun trazo por riba, que no manuscrito precede a *señora*, é transcrito como *nossa señora* (l. 26, f. CXXVJ [r]) ao tratarse dunha abreviatura fosilizada. As letras gregas que se usan para *Xesucristo*, transcríbense como *Jhesu Cristo* (l. 3, f. CXXV [r] etc.), vaian xuntas ou acompañando outros elementos.

É habitual no manuscrito a aparición como sinal de abreviatura de distintas variedades do *a* sobreposto. Ademais, sobre o *g* e o *q* existen casos en que equivale á secuencia *ua*, que se transcribe co *u* en cursiva: *quatrocentos* (l. 4, f. CXXV [r] etc.), *algúa* (l. 9, f. CXXVIJ [r]), *branquas* (l. 40, f. CXXX [r]) etc. Seguindo o mesmo criterio, tamén se transcribe en cursiva o *u* da abreviación de *qui*, escrita cun *q* e un *i* sobreposto: *rreliquias* (l. 9, f. [CXXVJ v] etc.). Na abreviatura de *pri*, representada cun *p* cun *i* sobreposto, igualmente o *r* figura en cursiva: *conprido* (l. 27, [f. CXXV v]).

Finalmente, o signo tironiano represéntase como *et* por ser a forma maioritaria no manuscrito.

3. LECTURA DO TEXTO

1493, Setembro, 23. Ourense.

Addendas:

1493, Outubro, 5. Ourense.

1496, Agosto, 1. Ourense [1494, Agosto, 20. Ourense]

Relato de bens da Catedral de Ourense

ACOu. Minutarios notariais, Xoán de Ramuín, Libro 8º (I). Pergamiño orixinal, 12 folios, 31,5 x 22 cm, ff. CXXV (recto) a CXXX (verso). Precortesá. Bo estado de conservación.

f. CXXV [r]

Este he el rreconto¹ dos ornamentos sagrados *et* por | sagrar de santcristanja¹ *que* *pertheescen* á jgleia d'Ouréns. |

Ano¹ del nacimiento do noso señor *Jhesu Cristo* de mjll¹ *et* | *quatroçentos et noveenta et tres*¹ anos¹ *et vynte et tres*¹ días do mes¹₅ de setembre¹ por mandado del señor don Johán¹ de Deça, arçediano | de Búbal enna jgleia d'Ouréns *et* en ela² proujsor por el rreuerendísimo señor | don Antonjoto Gentil¹, cardenal de Santa Anestasia *et* obispo d'Ouréns, | *et* por tódoslos (los) outros beneficiados, dignidades, canónigos, | *et* beneficiados da dita jgleja. Et de autoridade outrosy do dito Juan³ de |₁₀ (de) Deça, vicario del deyán por don Johán¹ Bautista Gentil¹, deyán¹ | enna djta jgleia⁴ foy tomado el rreconto de tódoslos ornamentos | da santcristanja^{1,4} *pertheescen* aa dita jgleia d'Ouréns a Gomes¹ | de Paaços, santcristán¹ *que* era aa saçón. Estando y presente | Jácome d'España, clérigo, *que* outrosy foy santcristán^{1,5} a entrada |₁₅ do djto Gomes¹ de Paaços enna dita santcristanja¹. A qual dita conta | foy tomada por Gonçaluo das Seyxas¹, *et* por Álvaro Vasques, *et*⁴ por Esteuo Ferrnandes | de Canpo Rramjro, *que* foy por parte

¹ Leva un trazo sobreposto.

de choro et porante mjn, Juan³ de Rramoín, | canónigo et chançeller do dito cabjdo. Las quales cousas que se y acharon | foron as sigentes. *Primeiramente:* |²⁰

Jten quinze capas de rricomas de canónigos. | Jten máys¹ outras doze capas de rraçõeyros de jayzían; falta | vna¹ da conta et do memorial. | Jten dúas capas de damasco, vna¹ delas¹ de azur et outra | morada con súas çeneffas de ouro. |²⁵ Vna¹ capa de crymyssý con súa çeneffa de ouro. | Dúas capas de damasco branco⁶ de brocado con súas | ceneffas; ffaltan as casulas delas, que son de lenço. | Jten tres capas brancas con súas çeneffas et escudetes. | Outras dúas capas brancas de rricomas que non som |³⁰ rricas. ||

[f. CXXV v]

Vestimentas: |

Vna¹ vestimenta de pontifical con súa ceneffa, que he rrica et con | súa alua d'olanda e con amjto, estola, cynta, et manjpolo, | et con seu¹ manto rrico de damasco brocado et con súa casula |⁵ de lenço en que está goardado. | Dúas almáticas de damasco do brocado branco con súa estola; | con vna¹ estola et douss manjpolos et con vna¹ estola de | damasco⁷ de brocado. Faltan as casulas de lenço | en que estauan goardadas. |¹⁰ Vn¹ manto rrico de rricomas con toca de vermello con seu | manjpolo et estola daquela color; falta a cynta de seda. | Dúas almáticas de damasco brocado de vermello con | súas frocaduras de rricomas con súa estola et manjpolo. | Vna¹ vestymenta de damasco branco con súa⁸ alua de brejtana, et manto de damasco con súa ceneffa dourada, | et manjpolo et estola de damasco e cynta¹. | Dúas almáticas brancas de damasco⁴ con súa | estola et dous manjpolos de damasco branco⁴. | Outro manto branco de damasco con súa ceneffa dourada |²⁰ et estola e manjpolo. Jten dúas almáticas | brancas de damasco branco; deste ornamento faltan | dous m[a]njpolos⁹. | Tres. amjtos gornçidos de brocado colorado. | Dous colares¹ de damasco branco de brocado. |²⁵ Vna¹ vestymenta de defuntos con seu manto de | sarga et con dúas almáticas de bocalán negro | con seus rregaços et todo⁴ conprido. | Outra vestymenta conprida con vn¹ manto de brocado | rraso colorado. |³⁰ Outra vestymenta conprida de seda mourisca; falta¹⁰ | o manto dela, que he mourisco, sen¹ labor de¹¹ grifos. | Outra vestimenta conprida con manto de seda, feytura | de poombynas d'estano, saluo ho manto. | Outro manto de chamalote colorado con çeneffa de Jhesús |³⁵ María, sen outro conprimento para seer vestimenta conprida. ||

f. CXXVJ [r]

² Leva un trazo longo sobre esta palabra e a anterior.

³ Está escrito *Ju*^o.

⁴ Hai unha mancha de tinta.

⁵ Posiblemente o copista escribiu un *o* e logo cubriuno de tinta para eliminalo.

⁶ Parece que o *n* está retocado.

⁸ Por riba escribiuse + (unha aspa de reclamo) e na marxe esquerda desta liña está escrito *not* e + (aspa de reclamo) por outra man posterior.

⁹ Falta o *a*.

¹⁰ Na marxe esquerda desta liña e da seguinte está escrito *achouse / o manto*. Semella un engadido posterior da mesma man.

¹¹ Despois desta palabra o escribán comezou a trazar outra comezada por *ff* e logo riscouna

Outro manto. | Falta vna¹ vestimenta conprida con seu¹ manto de damasco rraso | de labores¹. | Vn¹ manto de ouro bayxo con súa çeneffa con vna¹ Santa María |⁵ enos peytos de follajee *et* con vn¹ crucifixo ennas espaldas; | falta deste ho outro conprimento. | Dúas almáticas mouriscas vellas; non⁴ hay máys¹ destas. | Falta vna¹ estola *et* douss manjpolos destas almáticas. | Vn¹ manto vello de ouro de sarafijs con súa ceneffa vella; |¹⁰ falta ho outro conprimento *para* seer vestimenta conprida. | Seys almáticas vellas con outras estolas, todo vello. Falta, | do *que* estaua enno memorial, dúas almáticas. | Dúas almáticas negras de lenço, *que* foron feytas *para* os | anjuersarios, vellas; os conprimentos destas andan |¹⁵ enna vestimenta nova *que* se fezo. | Jten vn frontal de seda verde prado con armas de Barrentos, | bordado de fillo de ouro fyno con súas çeneffas brancas | de lenço labradas de ouro fyno con súas borlas de seda | branca *et* colorada, *que* mandou don Pero da Silua, obispo *que* foy. |²⁰ Outro frontal de coyro de guadamecil dourado de labores¹ de | brocado. | Outro frontal de brocado raso colorado *que* ten pasaros perlo | médeo con scriptos enas bocas, *et* ençima enadido de outro frontal | vello, branco, de damasco con súas frocaduras *et* ceneffas |²⁵ con rramos de ouro postos en damasco azur *et*⁴ os cabos con | salutación¹ de nossa¹² señora¹ con sonas de ouro *et* prata sobre¹ | seda negra ja rrasgada. | Hun frontal de lenço ja vello con quatro figuras. | Outro frontal de terçianel colorado, vello *et* azur con súa cruz |³⁰ ennas espaldas branca. | Outro frontal vello, o qual¹ se desfezo *para*⁴ conprir ho outro frontal | colorado *que* ten os pasaros. | Vn¹ gremjal de seda con súas frocaduras de todas cores¹ | verde. |³⁵ Falta do memorial vello vna¹ çeneffa con os doze appóstollos¹³ | *para* frontal d'altar. ||

[f. CXXVJ v]

Falta do memorial vello: douss frontaas de seda branca, vellos; | outro frontal novo pyntado de lenço con nossa señora *et* con | dous panoos¹ *et* con Santa Catalyna *et* Santa Bárbara, posta çerca | este frontal. |⁵ Douss panos¹ de predicatorio non se acharon. | Vna¹ capa negra de bocalán falta. Tres¹ alcatiffas vellas, | vn¹ pano de çeo de sarga colorada forrada en lenço. | Quatro toucas vellas de seda, con *que* leuan as rreliquias *et* vn | canbrays rrasado. |¹⁰ Vn¹ fronteyro labrado furado. *Et* furtaron enno tempo de Jácome | d'España húa touca de seda. | Faltan dúas aluas *et* outras vellas con elas. | Seys amjtos *et* faltan outros seys do memorial. | Achouse vna¹ cynta. |¹⁵ Doze estolas, vellas *et* novas. | Falta vn¹ colar de seda vello, | seys sábãas *para*⁴ ho altar delgadas, | outras dúas sábãas *para* ho altar *et* outras dúas sábaas | vellas grosas. |²⁰ Outra sábãa de bõ lenço açintillada con súas vñas cár|denas. | Vna¹ sábãa grande *que* anda ante ho⁴ altar en cordees. | Dúas cayxas¹ *para* corporaas¹, vna¹ vella *et* outra nova. | Outra cayxa de çiprés. |²⁵ Vn¹ espello de marfil con seu¹ pente¹. |

Libros:¹⁴ |

Vn¹ mjsal con vn¹ euangelisteyro¹ *et* pistoleyro¹. | Outro libro pequeno de prefaçios do altar. | Outro libro ofiçieiro de mjssas puntado. |³⁰ Outro libro de glorias *et* quiries *que* he ofiçieiro puntado. | Outro libro ofiçieiro mjsal puntado con cobertora vermella | *et*¹⁵

¹² Está escrito *nra* cun trazo por riba.

¹³ Está escrito *apillos* cun trazo por riba.

¹⁴ Nesta liña engadiuse, posteriormente e con outra tinta, antes de *libros* “Vnã cayxa” e despois de *libros* “con seu espello *que* dou Gonçaluo de Nugeyra”.

proseyros¹ pequenos de quiries *et* glorias¹ con oficio | da cruz. Falta vn¹ proseyro¹ do memorial *por quanto* | eran cinco. ||

f. CXXVIJ [r]

Outro mjsal oficieiro puntado con cobertura vermella.¹⁶ | Outro oficieiro tal como¹ este, forrado de coyro branco. | Vn¹ pistoleyro¹ *et* vn¹ euangeliario leuárono¹. | Vn¹ oraç[o]eiro¹⁷ de vnas tábeas de coyro¹ colorado vello, |₅ *que* ten tódaslas oraç[ões] de todo ho ano¹ con oficio da crisma | *et* sacra con ho ofiçio de vendecer o lume. | Outro oraç[o]eiro¹⁷, así como¹ este, de coberturas negras con el | ofiçio de liber generacionis *et* con ofiçio de aris pascoal | con algúas leteras d'ouro. |₁₀ Hun libro de cobertura vermella de pontifical con tódas|las oraç[ões] de mjssas de todo el ano¹. | Vn mjsal *que* foy de Sant¹ Cloyo está en Monte Rrey, en | cassa do moldeiro. | Outros tres¹ libros puntados de santal *et* dominjcal; *et* vn¹ |₁₅ deles¹ ten vna¹ táboa quebrada, *et* vn¹ deles ten santal; | outro dominjcal descuberto *que*⁴ he puntado⁴.¹⁸ | Outro libro santal *et* dominjcal vello con vna¹ táboa, puntado. | Outro libro santal puntado con táboas sen coyro¹. | Outro libro oficieiro de mjssas, vello, ten letras con figuras. |₂₀ Vn¹ caderno con euangelio puntado de Natal, liber generacionis Jhesu Cristi. | Vn caderno del ofiçio de Corpus Cristi; falta outro. | Outro caderno con mjssa contra a pistilencia, conté[n]¹⁹ ho neçessario, excepto | *que non* ten sacra. | Outro caderno *que* ten ho rredentor. |₂₅ Outro tal caderno *que* ten a rregla de ólyo *et* crisma. | Outro caderno dos quiries dos ángeles¹ con súa gloria. | Outro caderno da f[e]sta²⁰ de Santo Antonýn. | Outro pistoleyro vello *que non* ten saluo vna¹ táboa. | Quatro arcazes¹, vn¹ deles¹ grande *et* outro *que* foy do |₃₀ jubyleo, está ligado fóra enas grades¹. | Outro forrado en pano verde. Jten outro pequeno. Jten vna¹ | cayxa¹ llana en *que* está el pontificado. Jten arcaz grande | pechado. Jten outra arca costodia do sepulcro vana. ||

[f. CXXVIJ v]

As coussas do altar son as sigentes: |

Quatro candeyros¹ de açoffar, dous grandes *et* dous pequenos, | *et* vna¹ estante de palo. | Dous pees¹ en *que* están as cruces *que* son de palo. |₅ Vna¹ crus grande dourada con seu pee *et* con dous cubetes¹ | *et* con vna¹ pedra de rrubý enna fronte do cruçifixo *et* outras | quatro pedras çafijs con vna¹ pedra branca. Falta outra pedra | *delante et* enas espaldas, outros dous çafijs *et* vn¹ coral | *et* vna¹ pedra branca; enas espaldas falta outra pedra; falta |₁₀ a gornjiçión do pee. | Outra cruz esmaltada d'esmaltes¹ azures *et* vertes | con seu crucifixo *et* vna¹ try[n]dade¹⁹ *et* con súas euangelistas | *et* enno pee os appóstollos¹³ esmaltados con súa cayxa de | coyro¹. |₁₅ Outra cruz grande branca das proçesiones¹ con seu crucifixo *et* | ennas espaldas vna¹ try[n]dade¹⁹ con euangelistas *et* enno | pee vna¹ vydeyra¹. | Outra cruz pequena con dez *et* seys pedras rrouíjs *et* con outra | pedra grande *que* ten quatro pedras pequenas darredor, a qual¹ |₂₀ he pechada con súa pechadura, enna qual está parte da cruz | *et* lleno de Jhesu Cristo, con seu pé novo con seus letereyros. | Outra cruz pequena de gallos con seu crucifixo

¹⁵ Parece que está escrito sobre a palabra *ot*.

¹⁶ No comezo do folio engadiuse unha liña posterior e con outra tinta, que despois foi riscada cun trazo. Di “foros de renta de Mugaes *que* ten Rroy Vasques del año de ochenta e ocho”.

¹⁷ Falta o *o*.

¹⁸ Na marxe esquerda desta liña está escrito *not e +* (aspa de reclamo) por outra man posterior.

¹⁹ Falta o *n*.

²⁰ Está escrito *fasta*.

pequeno con seu | [le]tereyro²¹ con letras latinas con seu¹ pé branco con súa mançana. | Outra cruz pequena, dourada, esmaltada, que deu don Pero |²⁵ da Silua con seu¹ pé dourado con vn¹ letereiro en que dis | que a dou¹ ho dito don Pero da Silua con seu¹ crucifixo. | Húa^{1,4} portapaz que dou¹ don Afonso; tena os herdeiros de Rrodrigo | de Meyjón Frío⁴; ya está entregada á jgleja. |

Cálezes: |³⁰

Vn cález grande dourado con seys esmaltes¹ enno bullón | et vn¹ cruçifixo con súas ymajêes, con súa patena¹. | Outro cález pequeno con seus coruos que dou ho arcediano Vasco Peres | Coruacho; he parte del dourado. | Outro cález pequeno¹ con seys esmaltes¹ enna maçã et |³⁵ en eles¹ figuras. | Faltan dous cález, que ten os herdeiros de Meyjón Frío.²² | Vn¹ veril gornychido con seu pé dourado et con seu capitel¹ | esmaltado et atorreado et dentro, enno capitel, vn¹ anyllo | da virgen Santa Eufemja et outro anyllo con vna¹ pedra con ||

f. CXXVIII [r]

súa figura et dúas crucyñas¹ de prata douradas et vn¹ | çafil branco et dous escudetes, dependurados de cadenas | de prata, esmaltados, et en cada vna¹ vn¹ lyón. | Vn¹ báculo dourado con seu¹ Sant¹ Martino et enno pé cinco esmaltes¹ |⁵ con seu¹ palo de prata. | Quatro çetros de prata, dourado[s]²³ as cabeças, atorreados con | súas torres, douss mayores¹ et dous menores¹, con seus | bastões de prata. | Douss candeeiros¹ de prata grandes, que disen que teen dez |¹⁰ marcos. | Douss ynçensarios de prata.²⁴ | Tres¹ libros, chapadas as táboas de prata con súas¹ ymajêes: | euangelios, pistoleyro et mjsal. | Vna¹ naveta de prata con súa coller de prata presa de |¹⁵ cadea de prata para ho ynçenso con coruos en ela¹. | Dúas canetas de prata para ho altar. Jten outras dúas | d'estano. | Vna¹ mítara rrica pontifical de prata esmaltada dourada | gornychida de alxofar con seus rramales que ten (que ten) seys |²⁰ chapas cada vna¹, tres¹ esmaltadas¹, todo de prata con⁴ | seus lyones¹ d'axofar et con doze clausos, ennos cavos et | con dúas (e con dúas) pedras de çafijs azures et ençima enna | faz delante ten douss çafijs en súas cayxas¹ et con outras tres¹ | pedras grandes de color de alanbre et desta parte da façe |²⁵ falta vna¹ pedra porque a furtaron a quen ffoy prestada; et | da outra parte ten vn¹ café grande azur et ten máys vn¹ rrouj | et outra pedra de color de alanbre. Jten outras dúas pedras | verdes et mays¹ sete pedras²⁵ pequenas darredor dos⁴ | cornejaes¹. Falta outra pedra grande que estaua ençima, enno coruo; |³⁰ está forrada de terçiopelo carmjssy. | Outras dúas mjtaras vellas de lenço. | Vn¹ anyllo pontifical, dourado, que ten vna¹ pedra grande azur con | outras cinco pequenas color de çaffy²⁶. | Vn¹ peytoral colgado en vn¹ cordón morado que ten vna¹ pedra |³⁵ grande et darredor seys pedras; faltan quatro. | Huus

²¹ Está escrito *tereyro* cun trazo por riba.

²² Na marxe esquerda desta liña, coa mesma tinta, está escrito + (unha aspa de reclamo). Ademais figuran as seguintes anotacións escritas por outra man. Á marxe esquerda, máis arriba da aspa de reclamo, di: “Jten outros quatro cales | de prata que son da | obra” e un pouco máis abaixo destas tres liñas “Douss cálezēs que son | de Santa María a Madre”. Na marxe dereita están escritas quince liñas e nelas di: “destēs cález tomaron dous | ao sãncristán para conprir | os jncensarios; vñ deles | tyña seys esmaltēs enna | macaa con súas figuras | dourada a macaa et arredor do pé con súa patēñā | que tyna vñā maao. | Jten outro cales que tyna | ena maçã rrosetas | dourada, et a patena | et arredor do pé. Pessarōn | estes cález anbos tres mar|cos et seys onças et dous rrayás”. Na marxe inferior di “vñ cales que handa en su fillo todo esmaltado d'azur. | Outro cales dourado todo con ornatos de Torre Queymada. Outro cales dourado todo con súa patēñā et Sant Martino en ela | que mandou Villegas”.

gantes d'algadón brancos. | Tres¹ árbitros da cruz grande *et* outras peças de prata *que* foron | da dita cruz *que* [son]²⁷ *quatro et* vna¹ cadea *con* seu canuto. ||

[f. CXXVIIJ v]

Vna¹ pedra goastoadada en prata *et* outra pedra branca sen prata; | falta a prata desta pedra. | Vna¹ cayxa¹ de prata del anjlo de Santa Oufémea, *que* dou Perea, | *et* outras pecynas pequenas de prata. |⁵ Douss sandalias pontificales de damasco *con* súas calcas. | Húa cynta modo de tixillo *con* seus rramales *et* borlas | de seda de todas colores¹. | *Quatro* peças de corporales de lenço. | *Jten* outros corporales. | Vn¹ açetre *con* súas cadeas *para* ágoa; |¹⁰ dúas obradeiras, vnas novas *et* outras vellas; | vna¹ cruz d'azebeche *con* seu¹ crucifixo de prata; | vna¹ cota *et* vn¹ palo¹ en *que* está el cyrio pascoal; | vn¹ bacý d'arámeo *para* tomar as ofertas; | vna¹ cayxa de palo en *que* vieren Sant¹Fegundo *et* Sant¹ |¹⁵ *Primjtiby*, *martires*; | vn¹ jnfante *para* día de Natal *et* outro máys vello; | çertas cyntillas *para* cyngyr¹ *et* *para* manjpolos; | vna¹ briuya de pulgameos de Frandes¹, pequena, coberta de | coyro branco, conprida; |²⁰ vna¹ bula de perdones¹ *con* dez *et* seys sigillos colgados, | *que* envyou¹ Pero de Ben, arcediano de Trastámara, | vna¹ cruz de palo *con* seu¹ crucifixo color verde *con* vna¹ | cabeza *et* osillos. |

Rreliquias²⁸: |²⁵

Vna¹ cayxa de marfil *con* rreliquias, *que* es branca llena de rreliquias | de santos. | Outra cayxa de marfil, *que* ten varas, *que* dizen “de Sant¹ Loucel²⁹”;³⁰ | *et* a outra cayxyña de dentro, rreliquias. | Outra cayxa de açofar esmaltada de rreliquias. |³⁰ Outra cayxa de acoffer de rreliquias. | Outro proseyro pequeno *que* se achou¹ en poder de Ffernando de Fonte¹ | Arcada [da]³¹ Rraneia de Fóra, *que* llo prestou Jácome d’España. |

Balumes de libros, *que* están enno | coro *et* arriba enna arca: |³⁵

Vna¹ briuya conprida en douss balumes de purgameo *con* | epístolas *et* euangelios *et* salterio, hun deles couento de coyro | branco por cima das távoas *con* seus clauos, *con* prólogo Sancti Jeró|njmj. ||

f. CXXIX [r]

el outro *con* táboras couerto de coyro¹ negro. | Outro libro grande de lenda *dominjcal* *con* táboras *et* coverto de coyro¹ | negro, dura fasta Páscoa, enno qual¹ están euangelios *et* pístolas; | *et* diz a *primeira* pístola “*scientes quia ora est*” *con* euangelio “*erunt* |⁵ *signa jn sole*”. | Outros dous libros euangeliarios *dominjcales*; vn¹ deles¹ cuberto | de coyro negro⁴, el o[u]tro³² coverto de coyro branco *con* seus clauos *et* | ten pístolas *et* euangelios¹ enos *quaes*

²³ Falta o s.

²⁴ Entre esta liña e a seguinte hai unha marca posterior escrita con bolígrafo.

²⁵ A seguir desta palabra está escrito *verdes* e logo riscouse.

²⁶ A continuación outra man escribiu con tinta máis escura: “Falta vnā”.

²⁷ Falta no manuscrito.

²⁸ Sobre a palabra está escrita a abreviatura de *qui*.

²⁹ Parece que hai un *a* voado sobre o *u*.

³⁰ Na marxe dereita desta liña escribiuse posteriormente unha palabra.

³¹ Falta o *da*.

começa “apostólica domenja” | despois de Páscoa “charissimj *Christus* passus est euangelio bonus |₁₀ pastor”. | Outro libro euangeliorum de santal con súas couerturas de negro | começa “Erodes” et en fyn del as leções¹ de fignados. | Outro libro de epístolas que ten cobertura branca con seus clauos, | que trabta dos prólogos et das pístolas de Sant¹ Pero, et de Sant |₁₅ Paulo, et Santiago¹ et Sant¹ Johán¹, enno qual¹ está el apocalisi, | começa “Matheus ex Judea”; estantes los nomes de los euangelistas. | Vn¹ libro de santal couerto de vermello con seus clauos de | acofar começa “Incipit preciaparum passionali” et logo está | a lenda de Santa Anastasia; acábasse enna lenda de Corpus |₂₀ *Cristi*. | Outro libro de santal, ij, começa el prólogo de Sant¹ Matheo, | appóstollo³³; acábbase enno euangelio que dis “fyn te lu¹ by vn¹ preçinti”. | Outro libro terceiro santal começa “seruo Sancti Jeronjmj de la | asunción de Santa María”; en fyn se acaba “de las honze mjll¹ |₂₅ vergêes”. | Outro libro quarto santal começa enna vida Sancti Rremjgij. | Outro libro euangelliorum et ten en fyn la pasión de *Cristo*, | couerto de coyro negro. | Quatro breujarios presos con súas cadenas arriba del aro que son |₃₀ per este costume¹ desta jgleia. Jten outro breujario³⁴ rromano, | tanbén presso con cadeas. | Vna¹ arca con dúas pechaduras para estes¹ libros; non ten | chaues ao de presente⁴. | Vna¹ estante enno coro adonde se canta a mjssa, donde se |₃₅ poon os libros. | Vn¹ grande libro de ofiçio puntado per çinco cordas de todo el¹ ano¹, | santal et dominjcal. Jten dous salterios, vn¹ de cada parte, compridos, | vellos, con ofiçio de Santa María, pressos de cadeas. | Outro dominjcal et santal puntados per vna¹ rregla de la parte do bispo |₄₀ con súas couerturas vermellas, con seus clauos. ||

[f. CXXIX v]

Desta parte vn¹ salterio glosado de bona¹ letera con purgamjnus | preso per súa cadea; de la parte del coyro¹, vn¹ santal vello et vn¹ | dominjcal puntados per vna¹ rregla. | Douss oraci[o]eiros¹⁷, en vn¹ estaba orde de desta¹ jgleja que¹ rreconto. |⁵

En çinco días do mess d’outubre do ano¹ de noventa et tres¹, Álvaro | de Meyjón Frío, herdeiro de Rrodrigo de Meyjón Frío, entregou dentro | do coro da dita jgleja d’Ouréns porante¹ myn, ho notario³⁵, | os douss cáleces que o dito Rrodrigo de Meyjón Frío tyna enpenados: | vn¹ esmaltado et outro dourado grande, que mandou don Johán¹ |₁₀ de Torre Queymada et non rreçeebo por el⁴ cousa⁴ algúa. Estando | presentes el proujsor Juan³ de Deça, Afonso de Laguna, Esteuo Fernandes Testal, Loýs | Carança, Rroý Vasques e outros beneficiados. | [SINATURA] Johanes de Rramoýn, | canonicus cancellerius. |₁₅

Outro salterio vello presso con cadenas. | Vn¹ costume que está enna estante presso per cadena¹. | Vn¹ sacramental presso con cadena en esta estante. | Vn¹ libro pequeno de vitorios et profaçios et comecos de | ynnos puntado per vna¹ rregla con glorias. |₂₀ Seys¹ proseyros puntados de proçesiones¹. | Vna¹ ara do altar dos anjversarios. |

Eno choro |

Vn cález con súa patena¹ que ten vna¹ mano figurada et o pé | del amolado con súa macãa dourada et a patena dourada. |₂₅ Vna¹ caxeta modo de arcaç agudo, de arriba de metal, que ten | de dentro tres envoltorios de rreliquias. | Outra caxeta pequena con pees forrada de metal que ten de dentro | vn¹ envoltorio et outro pano de rreliquias. | Dúas caxetas de marfil

³² Falta o u.

³³ Está escrito *apallo* cun trazo por riba.

³⁴ Enriba da palabra parece que está escrito *ure*.

³⁵ Deseguido, a pesar de que a lectura non é moi lexible, parece que está escrito “ajuso scripto” e despois riscouse.

con envoltorios et óssos de santos; |₃₀ et teen dúas costillas et douss pedacos do espynaço¹. | Outra caxeta de marfil con certas pedras et panos. | Outra caxeta de palo con óssos et dúas manes de marfil et con | outras rreliquias. | Vn¹ báculo de marfill britado atado con fillo d'aceyro¹. |₃₅ Dúas cayxas do altar para corporales. | Outra cayxa de marfill britada con óssos de santos et rreliquias. | Vn¹ sermonj ou libro. | Vn¹ libro vello grego. | Seys arcas grandes con scripturas et vna¹ arca pequena et outra |₄₀ arca grande quebrada ||.

f. CXXX [r]

Et despoys desto, o primeiro día do mess d'agosto do ano¹ de mjll¹ | et quatroçentos et noventa et seys anos¹ dentro do coro da igreia | d'Ouréns porante mjn, Juan³ de Rramoýn, canónjgo et notario apostólico et chanceller | do cabjdo da dita igreia, Tristán Enrriques, canónigo, et assy como¹ herdeiro |₅ que ficou de Tareija Rrodrigues, moller que foy de Álvaro de Sobrado, entregou ao vicario | do deyan, que hera Afonso de Laguna¹, por don Juan Bautista Gentill¹ et outrosy vicario | do señor⁴ obispo como¹ escusador de Pero Rrodrigues de Muros et a tódos|los outros beneficiados da dita igreia, douss cáleces que perteescen á capela¹ | de Santa María a Madre, con máys¹ vna¹ copyña pequena doutro cález. |₁₀ Dos quaes ditos cálezes con súas patenas et panos¹, vn¹ deles¹ he dourado; | la mañana et veuedoyro et en rretorno perla rroda do pé et a patena¹, | dourada con esmaltes enna maçaa con seus pynños escolpidos. | El outro cález he dourado, la mañana et esmaltes¹ et veuedoyro | et ho pé branco enxerido de novo doutra seción; a patena¹ dourada con súa |₁₅ cruz. Et estes¹ cáleces entregaron a Gonçaluo de Nugeyra¹, santcristán¹, criado³⁶ | de Meén Patyño para que os goardase en nome¹ da capela de Santa | María a Madre, porque non se perdesen. Et a copyña doutro cález | entregaron a Ffernando Affonso do Brieiro para que día dela co[n]ta¹⁹ et rrecado por morte | et por vida. Et desto foron testemuñas: Afonso de Laguna¹, Pero de Pol, o dito Tristán García |₂₀ de Deça, Lyondes¹, Rrodrigo de Ribeira, Gonçaluo de Vila Juan, Ffernando de Sant¹ Jurjo; os | quaes eles rreçeberon así o dito santcristán¹ como¹ o dito Fernando Afonso. | [SINATURA] Johanes de Rramoýn, | canonicus chancellarius. |

A vynte de agosto, ano¹ de noventa et quatro anos, el señor don Johán¹ |₂₅ de Deça, arçediano de Búbal, entregou¹ en pleno capítulo aos señores¹ bene|ficiados da dita igreia para descargo de lo que el ouvo rrecabdado por | virtud de la bula del santo crucifixo et eljmosnas del su rrecabdamento, | los ornamentos et cousas sigentes: | vn¹ ornamento de brocado con súa estola et almáticas et vn¹ frontal |₃₀ et súas aluas et vna¹ manga rica con os ditos ornamentos perfetos. | Outro ornamento negro de terçiopelo dobre con súa casula et ceneffa | rrica e dúas almáticas con tres¹ aluas et seus manjpolos e | estolas et todo conprimento. | Jten vn¹ frontal negro gornjçido et vn¹ pano de seda de Da|masco negro para crianía de tonba de fignados con súas | frocaduras et en perfeçión con vna¹ manga negra para a cruz | para proçesión de fignados. | Outra manga para⁴ cruz, de seda, para festas comuus. | Jten foy entregado vn¹ cález de prata con súa patena, |₄₀ que se feso por seys mill¹ pares¹ de branquas que para el | mandou Sancho de Villegas et ho rrestante pagou o dito | arçediano de Búbal do dito rrecabdamento da bula do crucifixo. ||

[f. CXXX v]

Jten entregou máys¹ o dito arçediano do dito rrecabdamento douss³⁷ | colares¹ pretos con súas léteras et devissas et douss cor|dones¹ para las aluas; diso que daua os ditos collares¹ et cor|dones¹ por súas custas et tódoslos ditos ornamentos |₅ foron novamente presentados ante

³⁶ Utiliza a abreviatura de *ri*.

el señor Esteuo Rrodrigues de | Muros, proujsor. *Testemuñas*: Pero de Pol, bachiller, Lyondes, Meén | Patyno *et* outros. | [SINATURA] Johanes de Rramoýn, | *canonicus cancellarius*. |¹⁰

4. APARATO CRÍTICO DE VARIANTES

Achégase o aparato crítico das variantes existentes entre a transcripción do texto ofrecida por Castro e Martínez Sueiro (1923: 458-461) e a nosa lectura, naqueles parágrafos coincidentes. Non tivemos en conta as diverxencias entre ambos os textos derivadas das normas de acentuación e da unión e separación de palabras.

Inicialmente achegamos o número de folio e despois a liña en que se encontra a forma seguida da nosa lectura, en redonda, e a continuación a transcripción proposta polos autores citados, en letra cursiva.

f. CXXVII v]: 1 coussas] *cousas*| 3 vna] *un*| 4 cruces] *cruçes*| 5 Vna] *Una*| 6 vna] *una*; enna] *ena*; crucifixo] *crucifixo*; e] *et*| 7 çafijs] *çafirs*; vna] *una*| 8 delante] *delant*; e] *et*; Ø] *faltan*; çafijs] *çafirs*; et] *con*; vn] *un*| 9 e] *et*; vna] *una*| 10 a gornjiçion] *agorniçion*| 11 cruz] *crus*; vertes] *verdes*| 12 e] *et*; vna] *una*; try[n]dade] *tryndade*; e] *et*; euangelistas] *evangelistas*| 13 enno] *eno*; appóstollos] *apostoles*; cayxa] *caixa*| 15 cruz] *crus*| 16 ennas] *enas*; vna] *una*; try[n]dade] *trydade*; euangelistas] *evangelistas*; enno] *eno*| 17 vna] *una*; vydeyra] *oydeyra*| 18 cruz] *crus*; e] *et*; rrouijs] *Rovys*| 20 enna] *ena*; cruz] *crus*| 21 lleno] *lleño*; seus] *seu*; letereyros] *letereyro*| 23 [le]tereyro] *letereyro*; pé] *pee*| 24 cruz] *crus*; Pero] *pedro*| 25 Silua] *silva*; pé] *pee*; vn] *un*; letereiro] *letereyro*| 26 Pero da Silua] *pedro da silva*; crucifixo] *crcifixo*| 27 húa] *huna*; Afonso] *afon*; herdeiros] *herdeyros*; Rrodrigo] *Rodrigo*| 28 Meyjón Frío] *mesonfrio*; a] *á*; jgleja] *igllia*| 29 cález] *caleces*| 30 vn] *un*; enno] *eno*| 31 vn] *un*; crucifixo] *crucifixo*; ymajêes] *ymajees* | 32 coruos] *cornos*; ho] *o*; arcediano] *arcidiano*| 33 Coruacho] *corvacho*| 34 enna] *ena*; maçãa] *mançana*| 36 cález] *caleces*; herdeiros] *herdeyros*; Ø] *Rº*; Meyjón Frío] *mesonfrio*| 37 vn] *un*; gornjiçido] *gorniçido*; pé] *pee*| 37 enno] *eno*; vn] *un*; anyllo] *anillo*| 38 Eufemja] *ouffemea*; anjllo] *anillo*; vna] *una*|| f. CXXVIII [r]: 1 crucyñas] *pyñas*; douradas] *dourada*; vn] *un*| 2 branco] v.º] 3 vna] *huna*; vn] *un*| 4 vn] *un*; báculo] *vaculo*; Martino] *martiño*; enno] *eno*; pé] *pee*; çinco] *cinco*| 5 con] *eon* | 6 dourado[s] *dourado*| 7 douss] *dous*| 8 bastões] *bastones*| 9 douss] *dous*; candeyros] *candeyros*| 11 douss] *dous*; ynçenssarios] *yncensarios*| 12 ymajêes] *imajees*| 13 euangelios] *evangelios*; pistoleyro] *pystoleyro*; e] *et*; mjsal] *misal*| 14 vna] *una*| 15 para] *pra*; ynçenso] *yncenso*; Ø] *et*; coruos] *cornos*| 16 para] *pra*; Jten] *Iten*; dúas] *dous*| 18 vna] *una*; rrica] *Rica*| 19 gornjiçida] *gorniçida*; alxofar] *axofar*; rramales] *Ramales*; (que ten)] Ø| 20 vna] *huna*| 21 clauos] *clavos*; ennos] *enos*| 22 (e con dúas)] Ø; çafijs] *çafis*; e] *et*; enna] *ena*| 23 delante] *delant*; douss] *dous*; çafijs] *çafis*| 24 alanbre] *alunvre*| 25 vna] *huna*; a] *ha*; ffoy] *foy*| 26 vn] *un*; çafý] *çafis*; azur] Ø; vn] *un*; rrouj] *Rovj*| 27 alanbre] *alunvre*; Jten] *Iten*; outras] *otras*| 28 sete] *seys*| 29 cornejães] *cornejales*; estaua] *estava*; enno] *eno*; coruo] *cornu*| 30 carmjssý] *carmisy*| 31 mjtaras] *mitaras*| 32 vn] *un*; vn] *un*; anjllo] *anillo*; vna] *una*| 33 çinquo] *cinco*; Ø] pedras; çaffý] *çafis*| 34 vn] *un*; vn] *un*; vna] *una*| 36 huus] *huns* | 37 cruz] *crus*; e] *et*; Ø] *pequenas*| 38 cruz] *crus*; que [son] quatro] Ø; e] *et*; vna] *una*|| f. CXXVIII v]: 1 vna] *una*; goastoad] *gastoad*| 3 vna] *una*; cayxa] *caixa*; anjllo] *anillo*; Oufémea] *ouffemea*| 4 pecynas] *peynas*| 5 Douss] *dous*; calcas] *calças*| 6 Húa] *huna*; tixillo] *axillo*; rramales] *Ramales*| 7 todas] *todos*| 8 Jten] *Iten*| 9 vn] *un*; para] *pra*| 10 vn] *un*| 11 vna] *una*; cruz] *crus*| 12 vna] *una*; e] *et*; vn] *un*| 13 vn] *un*; d'arámeo] *dareineo*; para] *pra*| 14 vna] *una*; cayxa] *caixa*; vieren] *viñeron*; Fegundo] *fagundo*

³⁷ No comezo do folio hai tres liñas de escritura, con tinta máis escura, que posteriormente foi riscada con trazos diagonais. Di: “foros da renta da parrochia *et* iglleia de Sãnt Lourenco da Pēnã | que es anexo da mesa capitular del señor Sãnt Martín d’Ouréns”.

15 Primjtiby] *primitivo*| 16 vn] *un*; infante] *ynfante*; para] *pra*| 17 certas] *Certas*; cyntillas] *cyntillas*; para] *pra*; cyngyr] *çingir*; para] *pra*; man[polos] *manipolos*| 18 vna] *una*; briuya] *brynia*; Frandes] *ffrandes*| 20 vna] *una*; bula] *bull*; e] *et*| 21 envyou] *enbiou*; Pero de Ben] *pedro de beu*; arcediano] *arcidiano*| 22 vna] *una*; cruz] *crus*; vna] *una*| 23 e] *et*| 24 Rreliquias] *RELIQUIAS*| 25 vna] *una*; cayxa] *caixa*; rreliquias] *Reliquias*| 27 cayxa] *caixa*; dizen] *diçen*; Loucel] *Coutel*| 28 a] $\emptyset$; cayxyña] *caixiña*; $\emptyset$] *con*; rreliquias] *Reliquias*| 29 cayxa] *caixa*; rreliquias] *Reliquias*| 30 cayxa] *caixa*; acoffer] *açofar*; rreliquias] *Reliquias*| 31 proseyro] *ppseyro*; Ffernando] *Rodrigo*| 32 Arcada [da] Rrane de Fóra] *arcada da Ranca de fora*|| f. CXXIX v]: 23 vn] *un*; vna] *una*; pé] *pee*| 24 amolado] *emolado*; macãa] *caa*| 25 vna] *una*; arriba] *arriva*| 26 rreliquias] *Reliquias*| 28 vn] *un*; rreliquias] *Reliquias*| 30 teen] *ten*; douss] *dous*; pedacos] *pedazos*; do espynaço] *despinaço*| 31 certas] *certas*| 32 manes] *manos*| 33 rreliquias] *Reliquias*| 34 vn] *un*; báculo] *vaculo*; marfill] *marfil*; d'aceyro] *daceyro*| 35 Dúas cayxas do altar para corporales] $\emptyset$ | 36 cayxa] *caixa*; marfill] *marfil*; rreliquias] *Reliquias*||

5. ÍNDICE ONOMÁSTICO

5.1. Antropónimos

A lematización fíxose pola cadea onomástica máis complexa e, a continuación, indicouse o número de liña en que se atopa no manuscrito orixinal e o folio, que figura entre parénteses (*Afonso: l. 27* ([f. CXXVII v])). Incluímos a información que nos achega o texto sobre as actividades profesionais, as relacións persoais ou calquera outro dato relevante e, nalgúns casos, recolleemos indicacións útiles para a identificación da persoa. Ademais, tivemos en conta as variantes formais.

Afonso: l. 27 ([f. CXXVII v]).

Afonso de Laguna, vicario do deán: l. 11 ([f. CXXIX v]); l. 6, 19 (f. CXXX [r]).

Áluaro de Meyjón Frío, fillo de Rrodrigo de Meyjón Frío: ls. 5-6 ([f. CXXIX v]).

Áluaro de Sobrado, marido de Tareija Rrodrigues: l. 5 (f. CXXX [r]).

Áluaro Vasques: l. 16 (f. CXXV [r]).

Antonjoto Gentil, Antonio Pallavicino Gentile, cardeal de Santa Anastasia e bispo de Ourense entre os anos 1486- 1507 (*Diocese de Ourense*): l. 7 (f. CXXV [r]).

Esteuo Fernandes Testal: l. 11 ([f. CXXIX v]).

Esteuo Ferrnandes de Campo Rramjro: ls. 16-17 (f. CXXV [r]).

Esteuo Rrodrigues de Muros, provisor: ls. 5-6 ([f. CXXX v]).

Ffernando Affonso do Brieiro: l. 18 (f. CXXX [r]).

Ffernando Afonso: l. 21 (f. CXXX [r]).

Ffernando de Fonte Arcada [da] Rrane de Fóra: ls. 31-32 ([f. CXXVII v]).

Ffernando de Sant Jurjo: l. 20 (f. CXXX [r]).

Gonçaluo de Nugeyra, sancristán e criado de Meén Patyño: l. 15 (f. CXXX [r]).

Gonçaluo de Vila Juan: l. 20 (f. CXXX [r]).

Gonçaluo das Seyxas, cóengo: l. 16 (f. CXXV [r]).

Gomes de Paaços, sancristán: ls. 12-13, 15 (f. CXXV [r]).

Juan de Rramoín: l. 17 (f. CXXV [r]), l. 3 (f. CXXX [r]).

Juan de Deça, provisor e arcediano de Búbal: l. 11 ([f. CXXIX v]).

Johán de Deça: l. 5 (f. CXXV [r]); ls. 24- 25, (f. CXXX [r]).

Juan de (de) Deça, vicario: ls. 9-10 (f. CXXV [r]).

Johán de Torre Queymada, bispo de Ourense entre os anos 1442 e 1445³⁸: ls. 9-10 ([f. CXXIX v]).

Lyondes, racioneiro na igrexa de Ourense (Losada Meléndez 2015: 886, s.v. Leónides): l. 19 (f. CXXX [r]); l. 6 ([f. CXXX v]).

Loýs Carança: l. 11-12 ([f. CXXIX v]).

Meén Patyño: l. 16 (f. CXXX [r]).

Meén Patyno: l. 6-7 ([f. CXXX v]).

Perea: l. 3 ([f. CXXVII v]).

PeroRrodrigues de Muros: l. 7 (f. CXXX [r]).

Pero de Ben, arcediogo de Trastámara: l. 21 ([f. CXXVII v]).

Pero de Pol, bacharel: l. 19 (f. CXXX [r]); l. 6 ([f. CXXX v]).

Pero da Silua, bispo: l. 19 (f. CXXV [r]); ls. 24-25, l. 26 ([f. CXXVII v]).

Rrodrigo de Meyjón Frío, pai de Áluaro de Meijón Frío: ls. 27-28 ([f. CXXVII v]).

Rrodrigo de Meyjón Frío: l. 6, 8 ([f. CXXIX v]).

Rrodrigo de Ribeira: l. 20 (f. CXXX [r]).

Rroý Vasques: l. 12 ([f. CXXIX v]).

Sancho de Villegas: l. 41 (f. CXXX [r]).

³⁸ <http://www.xunta.gal/nomenclator> [03/04/2023].

Jácome d'España, crego: l. 14 (f. CXXV [r]); l. 10-11 ([f. CXXV v]); l. 32 ([f. CXXVII v]).

Johán Bautista Gentil, deán da igrexa de Ourense: l. 10 (f. CXXV [r]).

Juan Bautista Gentil: l. 6 (f. CXXX [r]).

Johanes de Rramoín, cóengo, notario apostólico e chanceler da igrexa de Ourense, que desenvolve a súa actividade entre os anos 1455 e 1501 (Losada Meléndez 2015: 5): l. 14 (f. CXXIX v); l. 22 (f. CXXX [r]); l. 8 ([f. CXXX v]).

Tareija Rrodrigues, muller de Álvaro de Sobrado: l. 5 (f. CXXX [r]).

Tristán Enrriques, cóengo: l. 4 (f. CXXX [r]).

Tristán García de Deça, lyondés: ls. 19- 20 (f. CXXX [r]).

Vasco Peres Coruacho, arcediano: ls. 33- 34 ([f. CXXVII v]).

5.2. Topónimos

Tras o nome de lugar indicamos a forma oficial do topónimo, só no caso de presentar algunha mudanza gráfica ou morfolóxica, a localización (concello e provincia) e despois, entre parénteses, o número de liña en que se atopa no manuscrito orixinal así como a referencia ao folio. Para a súa fixación servímonos do *Nomenclátor de Galicia*³⁸ e no caso de non localizarmos o topónimo ou atestalo en varios concellos, indicamos que non foi localizado ou identificado (N.I.).

Cómpre advertir que recollemos os topónimos que ocupan o segundo e o terceiro lugar nas cadeas onomásticas, por considerarmos que constitúen unha información relevante no estudo da toponimia medieval.

Barrentos, Barrentos: l. 16 (f. CXXV [r]).

Brieiro, O, posiblemente lugar en San Xiao de Faro, Viveiro, Lugo: l. 18 (f. CXXX [r]).

Búbal, antiga xurisdición cuxo nome procede do río ourensán Búbal (Fernández González 2006): l. 6 (f. CXXV [r]); l. 25, 42 (f. CXXX [r]).

Carança, Caranza, Ferrol, A Coruña: l. 12 ([f. CXXIX v]).

Canpo Rramjro, Camporramiro, en Santa María de Camporramiro, Chantada, Ourense: l. 17 (f. CXXV [r]).

Deça, Deza, antiga xurisdición: l. 5, 10 (f. CXXV [r]); l. 11 (f. CXXIX v); l. 20, 25 (f. CXXX [r]).

España, España: l. 14 (f. CXXV [r]), l. 11 ([f. CXXV v]); l. 32 ([f. CXXVII v]).

Frandes, Flandres (condado de): l. 18 (f. CXXVII [r]).

Fonte Arcada [da] Rrane de Fóra, rúa da cidade de Ourense³⁹: l. 31-32 ([f. CXXVII v]).

Laguna, N.I.: l. 11 ([f. CXXIX v]); l. 6, 19 (f. CXXX [r]).

Meyjón Frío, Meixonfrío ou Meixón Frío, N.I.: l. 28, 36 ([f. CXXVI v]); l. 62, 8 ([f. CXXIX v]).

Monte Rrey, Monterrei, en Santa María de Monterrei, Ourense: l. 12 (f. CXXVI [r]).

Muros, N.I.: l. 7 (f. CXXX [r]); l. 6 ([f. CXXX v]).

Nugeyra, Nogueira, N.I.: l. 15 (f. CXXX [r]).

Ouréns, Ourense: l. 3, 6, 7, 12 (f. CXXV [r]); l. 7 ([f. CXXIX v]); l. 3 (f. CXXX [r]).

Paaços, Pazos, N.I.: l. 13, 15 (f. CXXV [r]).

Pol, N.I.: l. 19 (f. CXXX [r]); l. 6 ([f. CXXX v]).

Rramoín, Ramuín, en Santa María de Viñoás, Nogueira de Ramuín, Ourense: l. 17 (f. CXXV [r]); l. 14 ([f. CXXIX v]); l. 3, 22 (f. CXXX [r]); l. 8 ([f. CXXX v]).

Rribeira, Ribeira, N.I.: l. 20 (f. CXXX [r]).

Sant Jurjo, San Xurxo, N.I.: l. 20 (f. CXXX [r]).

Seyxas, As, As Seixas, N.I.: l. 16 (f. CXXV [r]).

Silua, A, A Silva, N.I.: l. 19 (f. CXXV [r]); l. 25, 26 ([f. CXXVII v]).

Sobrado, N.I.: l. 5 (f. CXXX [r]).

Testal, N.I.: l. 11 ([f. CXXIX v]).

Torre Queymada, Torquemada, concello de Palencia, Castela e León: l. 10 ([f. CXXIX v]).

Trastámara, antiga xurisdición no norte de Galicia: l. 21 ([f. CXXVII v]).

Vila Juan, Vilaxoán N.I.: l. 20 (f. CXXX [r]).

Villegas, localidade na provincia de Burgos, Castela e León: l. 41 (f. CXXX [r]).

³⁹ Localízase *Fonte Arcada* en textos editados por Enjo Babío (2018: 241 —*Fonte Arcato*—, doc. 39; p. 268, doc. 66; p. 327, doc. 107; p. 446, doc. 202; p. 464, doc. 219; p. 601, doc. 322; p. 894, doc. 519; p. 1222, doc. 698; p. 1272, doc. 732; p. 1298, doc. 748; *Fonte Arquada*— p. 1214, doc. 693) e López Carreira (2016: 33, doc. 7; p. 118, doc. 54; *Fonte Arcato*— p. 188, doc. 101; p. 290, doc. 160; p. 304, doc. 168; p. 417, doc. 238; p. 428, doc. 245; p. 930, doc. 468 —*Fonte Arqada*—, pp. 709-710, doc. 377; p. 974, doc. 488 e p. 989, doc. 495). O *Corpus Xelmírez* tamén ofrece seis ocorrencias de *Fonte Arcada* localizadas na provincia de Ourense e o proxecto *Gallaeciae Monumenta Historica* (GMH) compila nove, a maior parte cadran cos documentos xa citados.

Agradecementos

Neste artigo recóllese unha versión revisada do segundo anexo da tese de doutoramento da autora (Rodríguez Parada 2019). Pola natureza do traballo quero deixar constancia do meu agradecemento ao director, Ernesto X. González Seoane, aos membros que formaron parte do tribunal que a xulgou (María Álvarez de la Granja, Alexandre Rodríguez Guerra e Fernando Tejedo-Herrero) e a Maka Pérez, pola súa axuda no esclarecemento dalgunhas lecturas difíciles que presenta o manuscrito. Tamén quero expresar o meu agradecemento aos revisores anónimos, porque coas súas achegas axudaron a mellorar este texto.

Bibliografía

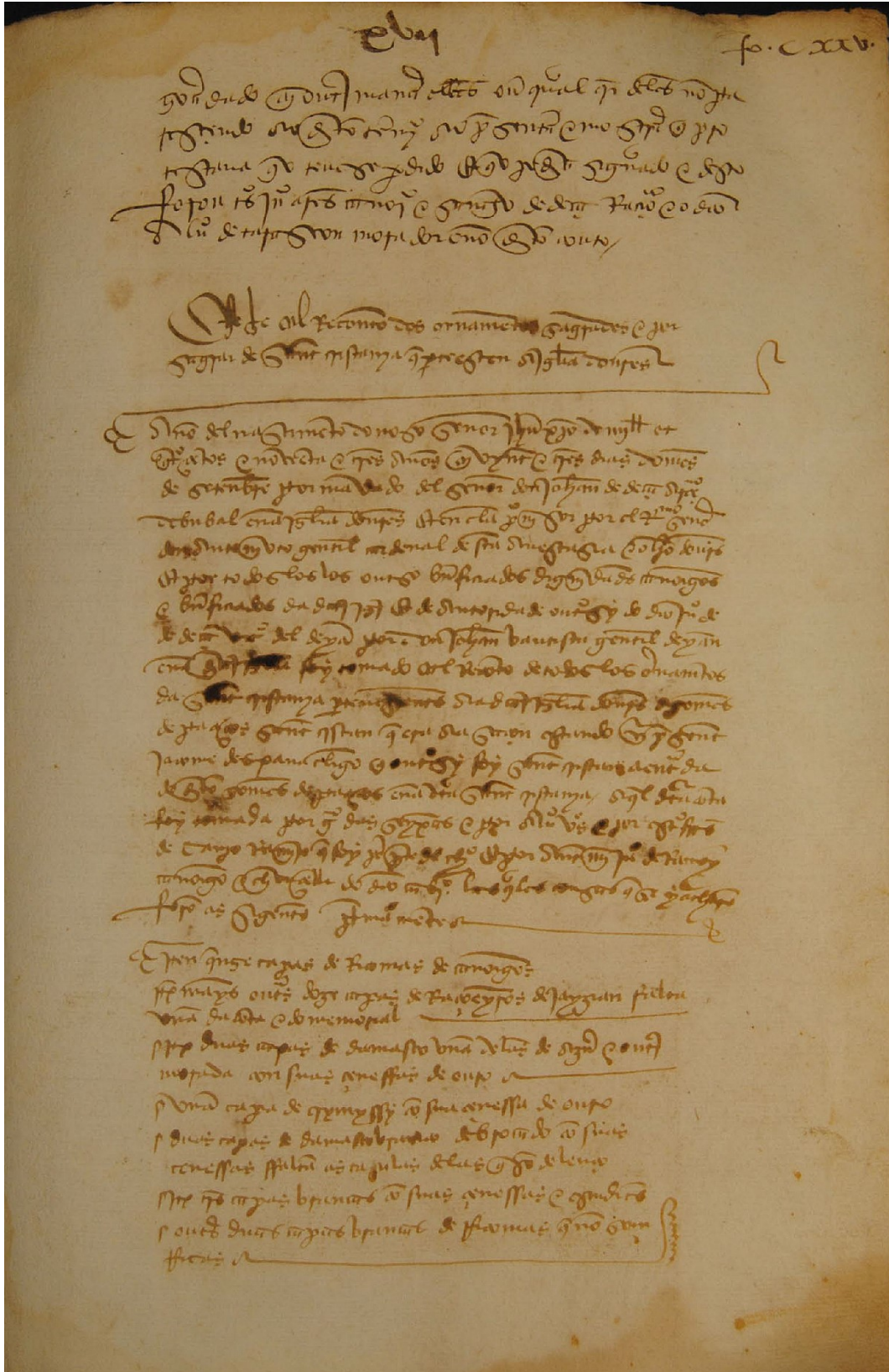
- CASTRO, Manuel de; MARTÍNEZ SUEIRO, Manuel (trans.). 1923. *Documentos del Archivo de la Catedral de Orense*, Ourense: Comisión Provincial de Monumentos Artísticos y Históricos de Orense. vol. I, 458-461.
- Corpus Xelmírez. Corpus lingüístico da Galicia medieval*. <http://ilg.usc.gal/xelmirez/> [03/04/2023].
- Diocese de Ourense*: <https://obispadodeourense.com/obispo/episcopologio/> [03/04/2023].
- ENJO BABÍO, María Ascensión. 2018. *Colección documental del Archivo de la Catedral de Ourense (s. XIV). Estudio introductorio y transcripción*, Santiago de Compostela: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Xunta de Galicia (Anexo 46 de *Cuadernos de Estudios Gallegos*), vols. I e II. <https://iegps.csic.es/anejo/enjo-babio-maria-ascension> [03/04/2023].
- FERNÁNDEZ GONZÁLEZ, Frutos. 2006. Reflexións sobre a historia da Castela ourensá. *Ágora de Orcellón* 13, 15-32.
- GALLAECIAE MONUMENTA HISTORICA (GMH): <https://gmh.consellodacultura.gal/> [03/04/2023].
- LÓPEZ CARREIRA, Anselmo. 2016. *Documentos do arquivo da catedral de Ourense (1289-1399)*, Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega. <http://consellodacultura.gal/publicacion.php?id=4339> [03/04/2023].
- LORENZO, Ramón. 1988. Normas para a edición de textos medievais galegos. En Dieter Kremer (ed.), *Actes du XVIII Congrès International de Linguistique et de Philologie Romanes. Université de Trèves (Trier), 1986*, Tübingen: Max Niemeyer, vol. VI, 76-85.
- LORENZO, Ramón. 2004. Edición de documentos medievais: problemas que presentan algunhas abreviaturas. En Rosario Álvarez e Antón Santamarina (eds.), *(Dis)cursos da escrita. Estudos de filoloxía galega ofrecidos en memoria de Fernando R. Tato Plaza*, [A Coruña]: Fundación Pedro Barrié de la Maza, [449]-458.
- LORENZO, Ramón. 2019. *Mosteiro de Montederramo. Colección documental e índices*, Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega. <http://consellodacultura.gal/publicacion.php?id=4340> [03/04/2023].
- LOSADA MELÉNDEZ, Mª José. 2015. *Libro de notas de Juan de Ramuín (Ourense-XV)* [tese de doutoramento], Vigo: Universidade de Vigo. <https://www.investigacion.biblioteca.uvigo.es/xmlui/handle/11093/598> [03/04/2023].
- LUCAS ÁLVAREZ, Manuel. 1950. Características paleográficas de la escritura gótica gallega. Escritores notariales compostelanos. *Cuadernos de Estudios Gallegos* 5(15), 53-86.
- LUCAS ÁLVAREZ, Manuel. 1991. Paleografía gallega. Estado de la cuestión. *Anuario de Estudios Medievales* 21, 419-470. <https://doi.org/10.3989/aem.1991.v21.1119>

- MILLARES CARLO, Agustín. 1983 [1929]. *Tratado de paleografía española*, 3ª ed., Madrid: Espasa-Calpe, vol. I.
- NOMIG 2012 [1982] = Real Academia Galega; Instituto da Lingua Galega. 2012 [1982]. *Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego*, 23ª ed., [Santiago de Compostela e A Coruña]: Real Academia Galega e Instituto da Lingua Galega, 23-30. <https://publicacions.academia.gal/index.php/rag/catalog/book/252> [03/04/2023].
- RODRÍGUEZ PARADA, Raquel. 2019. *O léxico do enxoval (ss. XIII-XVI). Contribución ao estudo semántico dos tecidos, vestiario e complementos na prosa documental galega* [tese de doutoramento], Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela. <https://minerva.usc.es/xmlui/handle/10347/19891> [03/04/2023]

ANEXO FOTOGRÁFICO

A seguir achegamos as imaxes do documento editado.

Imaxe 1_125r

Imaxe 2_125v

Dimitus

p' un vestimeta & yonista & sua cenefa q' se p'ca & a
 sui alia delanda e a d'nyro d'ola q'nta e manzolo
 e a seu mato p'ro & d'nyro b'orado e a sua casula
 d'lenyo en q' e p'ro d'ad

---

p' duas almarcas & d'nyro de b'orado b' a sua d'ola
 a d'nyro d'ola e d'nyro manzolos e a d'nyro d'ola &
 d'nyro d'ola & b'orado f'itro ab' casulas d'lenyo
 en q' e p'ro d'ad

---

p' un mato p'ro & p'ro d'nyro d'nyro d'nyro a seu
 manzolo e d'nyro d'nyro d'nyro d'nyro & d'nyro
 p' duas almarcas & d'nyro b'orado d'nyro a
 suas f'om d'nyro & p'ro mas a sua d'nyro e manzolo

---

p' un vestimeta de d'nyro b' a sua alia & b'c
 tina e mato d'nyro a sua cenefa d'nyro
 e manzolo e d'nyro & d'nyro e p'ro

---

p' duas almarcas b'nyro & d'nyro a sua
 d'nyro e d'nyro manzolos & d'nyro
 e mato b' d'nyro a sua cenefa d'nyro
 e d'nyro e manzolo p'ro duas almarcas
 b'nyro & d'nyro b' & d'nyro d'nyro f'itro
 d'nyro manzolos

---

p' tres d'nyros d'nyro & b'orado d'nyro
 p' d'nyro d'nyro & d'nyro b' & b'orado

---

p' un vestimeta & d'nyro a seu mato &
 d'nyro e a duas almarcas d'nyro d'nyro
 a sua f'om d'nyro e d'nyro

---

p' un vestimeta d'nyro a seu mato & b'orado
 f'itro d'nyro

---

p' un vestimeta d'nyro & d'nyro d'nyro f'itro
 mato d'nyro & d'nyro d'nyro d'nyro d'nyro
 p' un vestimeta d'nyro a seu mato & d'nyro f'itro
 & d'nyro d'nyro d'nyro d'nyro

---

p' un mato & d'nyro d'nyro a cenefa & d'nyro
 mapa seu d'nyro d'nyro a seu vestimeta d'nyro

rebois
d'nyro

Pleas

fol. cxxij

p oue mado
 p filia vna de stremeta vna da d'ordnato & da mado de da mado p'aso
 & labores

---

vna mado de ouo baxo a sua ceneffa a vna p'ima
 enos xeytos & follas de da vna p'ima enas espaldas
 filia de ste bo oue vna mado

---

duas almarias moadas de lousas de hu y mado de stis
 filia vna estola de ouo mangolos & stis almarias
 vna mado vello de ouo & sapafis a sua ceneffa vella
 filia de oue vna mado de ouo de stremeta vna da

---

tres almarias vellas a oue de stis todo vello filia
 de q' estremeta moadas de duas almarias

---

duas almarias negras de lousas q' fizo fizo q' os
 d'ouo de stis vellas os vna mado de stis andim
 ena de stremeta vna q' de fizo

P oue fidal de gada de p'ado de duas de baxos
 lousas de filio de ouo fizo a suas ceneffas baxos
 de lousas labraduras de ouo fizo a suas lousas de gada
 baxos e vna mado de ouo de stis de stis q' fizo
 p oue fidal de ouo de gada moadas de labores de
 baxos

---

p oue fidal de baxos fizo vna mado de stis pagados por lo
 mado de stis enas lousas en adido de oue fidal
 vello baxos de damasto a suas fidaluras et ceneffas
 de fimos de ouo p'ados en damasto agudo os calos an
 saluacion de nra senora a p'inas de ouo de p'ra vbra
 gada negra ja fizo gada

P oue fidal de lousas ja vello de stis fizo

---

p oue fidal de lousas vna mado vello et agudo a sua p'ima
 enas espaldas baxos

---

p oue fidal vello a qual se des fizo de ouo de oue fidal
 vna mado de stis os pagados

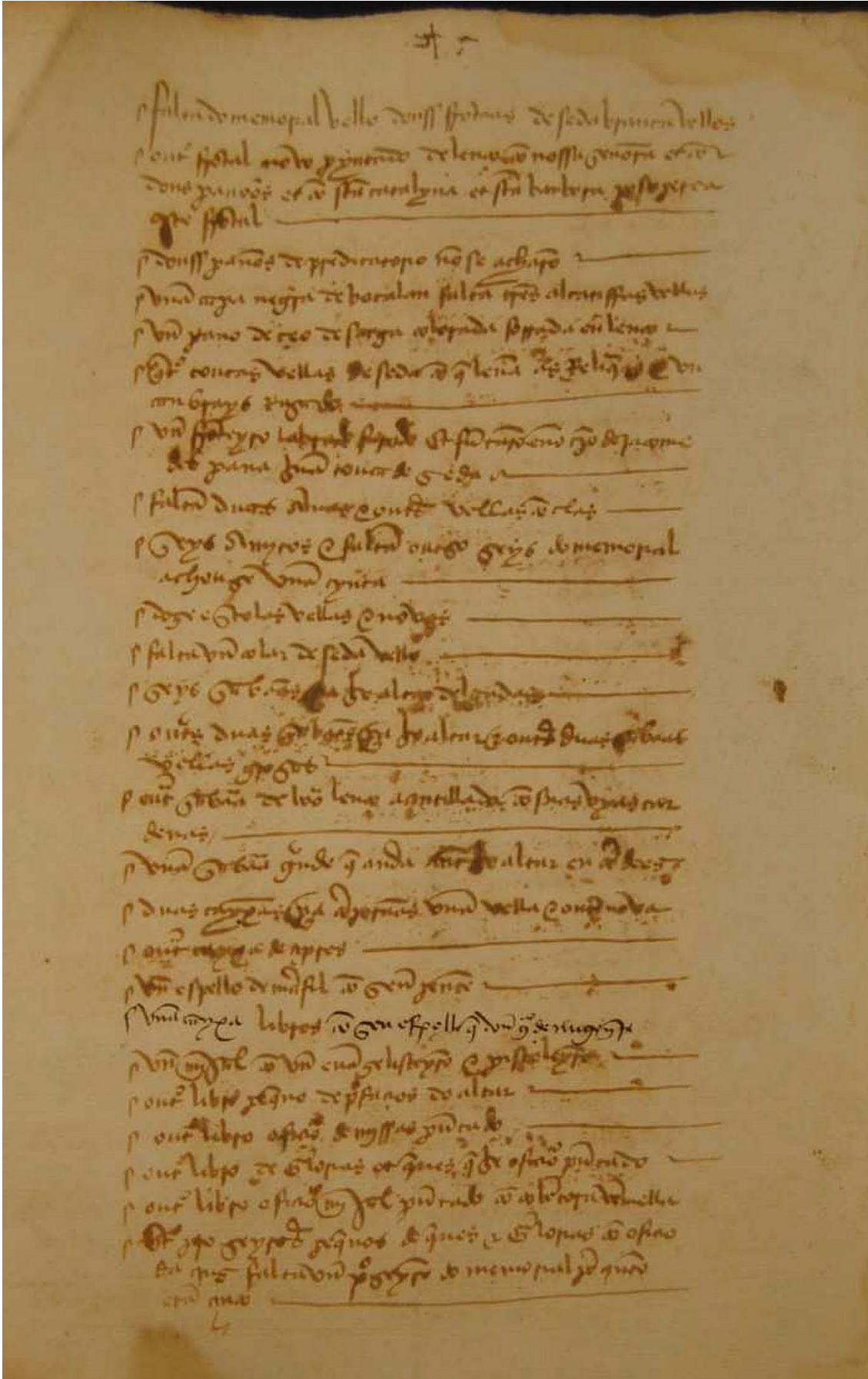
---

vna gremal de gada a suas fidaluras de todas vbra

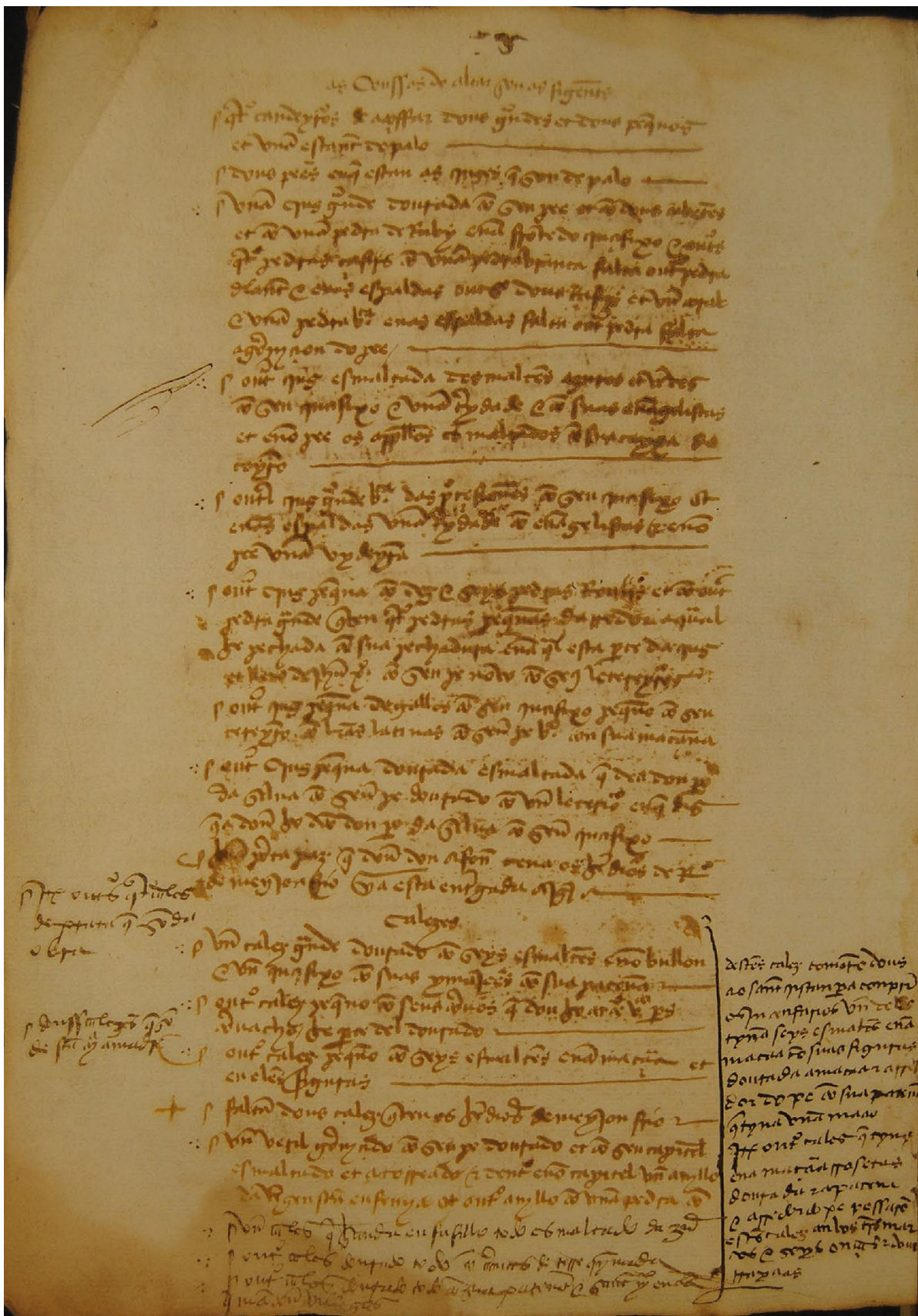
p filia de moadas de lousas vna ceneffa de ouo de ouo ap'los
 de fidal de lousas

Imaxe 4_126v

Imaxe 6_127v

et

fol. c. xxxviij

Sua figura ordinis quinquagesime de pro dnuo dno et un
 cu fil b. et dno e studere de pndupides de cadenu
 de yppara es maledos et curadu vnud bn ho

.. p vud baculo dnpado id dnp stnt. ij. et dno pe quu es maledos
 a dno palo de yppara

.. p Et regos de yppara dnpados abequez ato pcedos id
 dnoz rousos dnpst rousos et dnoz mtenes id dno
 ba dno de yppara

.. p dnpst mte cytos de yppara gndes q dnpst dno dno
 mte

.. p dnpst mte dnpstos de yppara

x p dnpst mte dnpstos de yppara de yppara a suis yppara
 cu dnpst mte dnpstos de yppara

.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

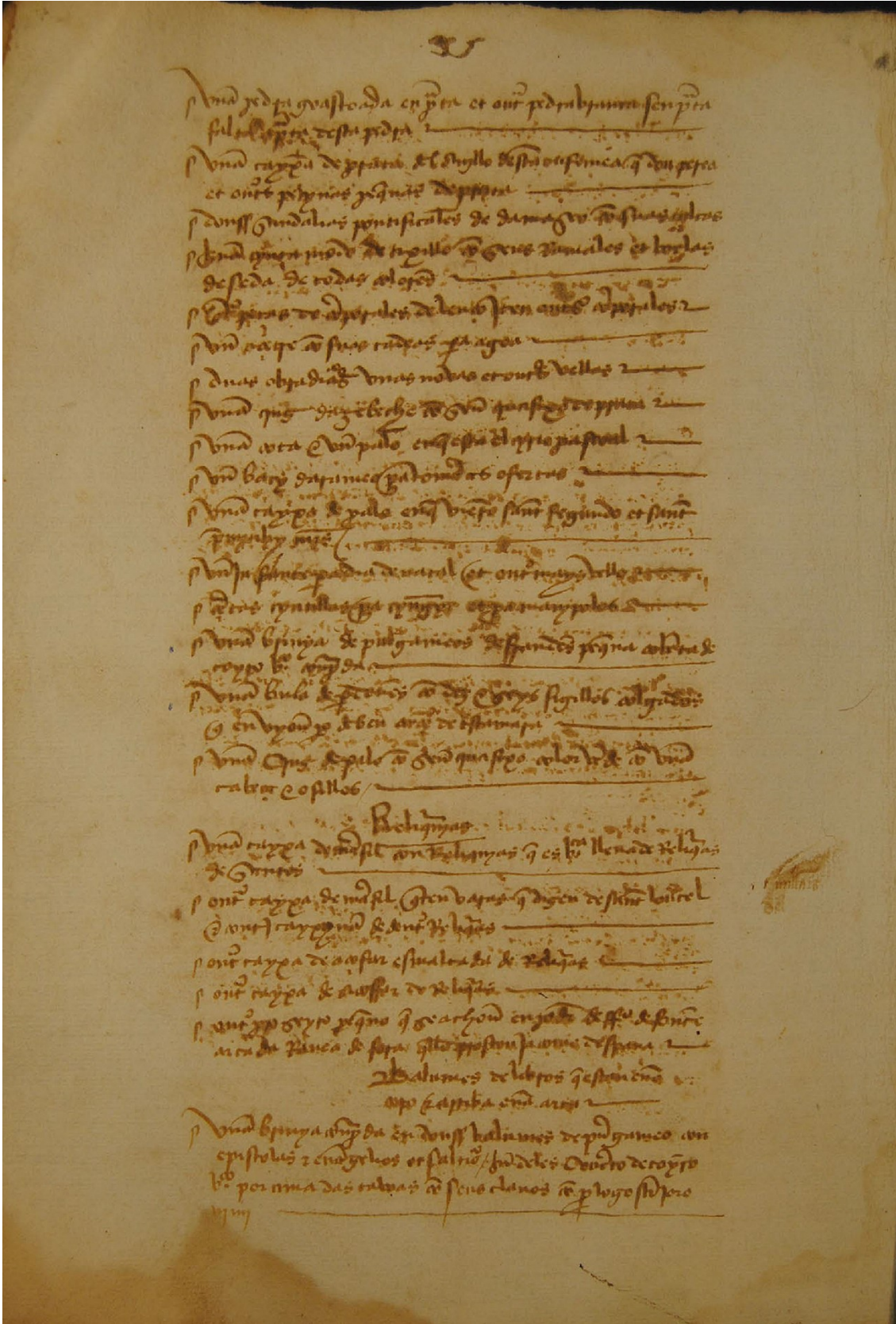
.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

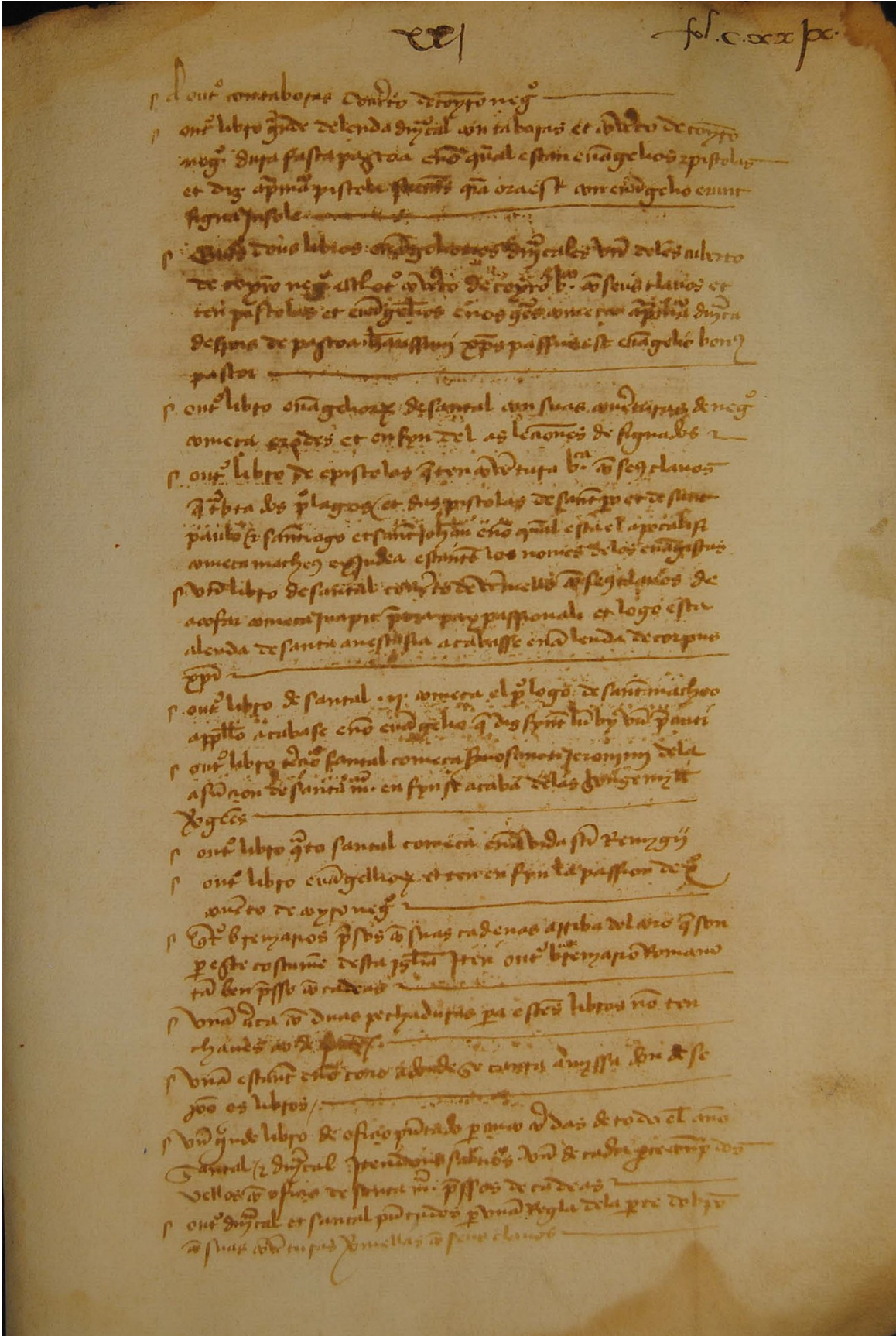
.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

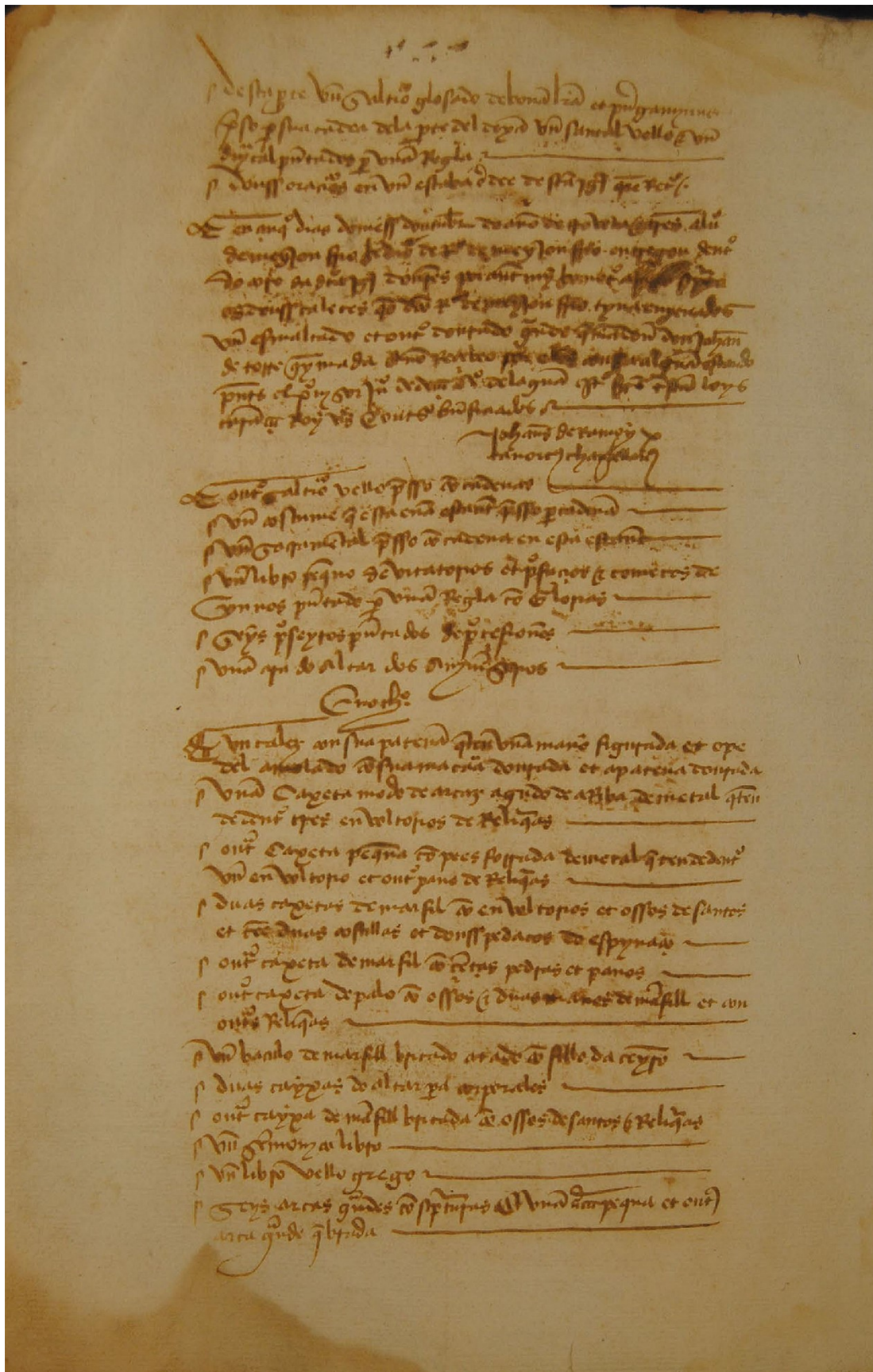
.. p dno dnpstos de yppara a sua a llo de yppara yppara
 dno de yppara a sua a llo de yppara

Imaxe 8_128v

Imaxe 10_129v

Imaxe 12_130v

furos da fente de parreiros igllia de sant lorenzo da
 fente de auro da meste eubituz de sant lorenzo
 marzo de 1493

Item en 15 de mayo de 1493 se vendio por ende de la
 blanda por el de las cosas de la villa de Ourense
 donde se leyo a las almas de los difuntos e de los
 dones por sus almas e de los que los dones o mandados
 de lo que no va mela pntades ante el conde e de lo que
 mures por el de lo que se pntades en la villa de Ourense
 patrono e otros

Johannes de Ruyter
 Jurore Johanne de Ruyter

Item en 15 de agosto de 1493 se vendio en pleno capitulo
 el conde por el de los difuntos e de los dones
 donde se leyo a las almas de los difuntos e de los
 dones por sus almas e de los que los dones o mandados
 de lo que no va mela pntades ante el conde e de lo que
 mures por el de lo que se pntades en la villa de Ourense
 patrono e otros

Johannes de Ruyter
 Jurore Johanne de Ruyter

ante de Ruyter de poses de mudra

Item de una granada de los condes de Ourense e de la villa
 e de los condes de Ourense e de los condes de Ourense
 donde se leyo a las almas de los difuntos e de los
 dones por sus almas e de los que los dones o mandados
 de lo que no va mela pntades ante el conde e de lo que
 mures por el de lo que se pntades en la villa de Ourense
 patrono e otros

Johannes de Ruyter
 Jurore Johanne de Ruyter